

Handels- og Søfartsmuseet på Kronborg

Årsberetning 2007

Året 2007 har været et markant år i Handels- og Søfartsmuseets historie. Det har været året, hvor arbejdet med at skabe Det Nye Søfartsmuseum i nye bygningsrammer for alvor er gået i gang, og hvor museet i efteråret kunne præsentere et enestående projekt af BIG, Bjarke Ingels Group som vinder af en indbudt arkitektkonkurrence. Det har også været året, hvor museets direktør gennem 26 år på posten, Hans Jeppesen, gik på pension og i august blev afløst af den hidtidige direktør for Københavns Bymuseum, Jørgen Selmer.

Det har samtidig været et år, hvor der er præsenteret nye udstillinger og bag kulisserne er arbejdet ihærdigt på at forberede det gamle museum på de nye tider. Det er sket med fortsat digitalisering og tilgængeliggørelse af samlingerne på nettet, med arbejde i magasiner og konservering, med skoletjeneste og med løbende udvikling af museets hjemmeside www.maritime-museum.dk.

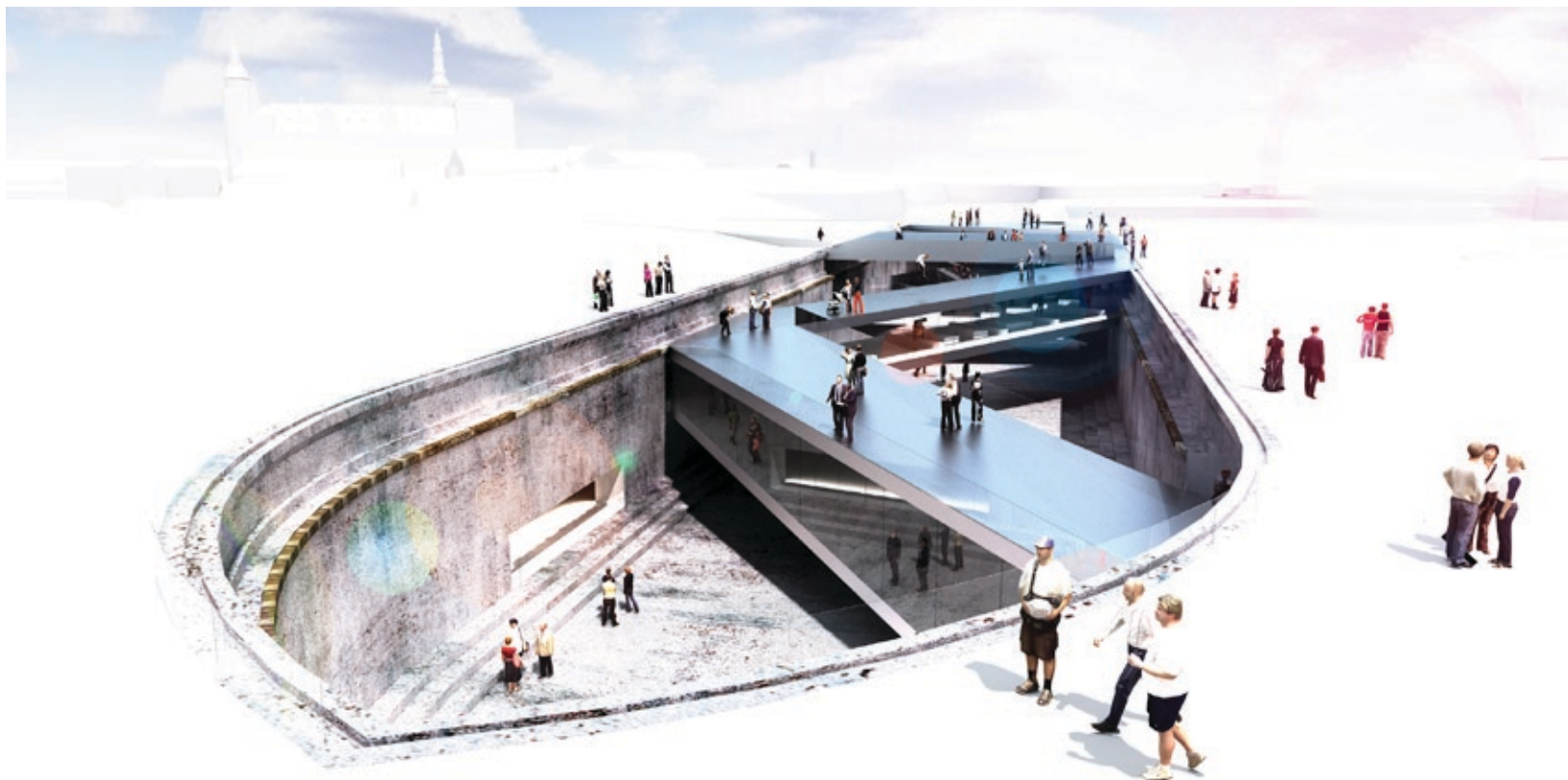
Forarbejde til det nye søfartsmuseum

Handels og Søfartsmuseet modtog i 2006 seks mio. kr. i støtte fra A.P. Møller og Hustru Chastine Mc-Kinney Møllers Fond til almene Formaal, JL-Fondet, Dampskibsselskabet Orient's Fond samt TORM's Understøttelsesfond til gennemførelse af arkitektkonkurrence og for-

projektering af et nyt søfartsmuseum i Dok 1 på værftsgrunden i Helsingør.

Som optakt til arbejdet arrangeredes i januar 2007 et to-dages inspirationsseminar i Danmarks Rederiforening med deltagelse af en række søfartshistorikere, museumsfolk, museets faglige personale samt bestyrelsens formand og næstformand. På seminaret blev drøftet en del idéer til opbygningen af det nye museum. Dette blev fulgt op et par dage i april, hvor museets personale var på inspirationstur til Göteborg for at se Verdenskulturmuseet og høre nærmere om dets opbygning og udstilling.

Arkitektkonkurrence: Efter at have været i EU udbud fra januar, hvor der viste sig en imponerende interesse fra et stort antal danske og udenlandske arkitekter, blev følgende 5 firmaer i marts udvalgt som deltagere i en arkitektkonkurrence om opførelse af et nyt museum i dok 1 på den gamle skibsværftsgrund i Helsingør: C.F. Møllers Tegneste A/S; Schmidt, Hammer, Lassen; BIG, Bjarke Ingels Group; Dorte Mandrup Arkitekter samt Keith Williams Architects Ltd. Konkurrencen blev afgjort af en dommerkomité bestående af bestyrelsesformand Niels J. Bagge; direktør for

Danmarks Nye Søfartsmuseum placeres under jorden i en 6.000 m² stor bygning, der omkranser den gamle tørdok fra Helsingør Skibsværft. Projektet er tegnet af BIG, Bjarke Ingels Group og udnytter det åbne dokrum som et nyt udendørs byrum. Adgangen til det nye museum sker ad broer spændt ud mellem dokkens sider. Billedet viser dokken set fra vest mod øst med indgangsbroen, der i en vinkel fører publikum en etage ned og ind i museet under jorden. Dokkens vægge bliver på forskellige steder gennembrudt for at skaffe dagslys til museet.

Illustration: BIG, Bjarke Ingels Group, 2007.

Denmark's new maritime museum will be placed underground in a 6000 square meter building which will encompass the old dry dock from Elsinore Shipyard. The project has been designed by BIG, Bjarke Ingels Group, and makes use of the open dock area as a new outdoor town area. Access to the new museum will be provided by bridges suspended between the sides of the dock. The picture shows the dock seen from west to east and the entrance bridge which at an angle leads the public one storey down and into the museum under the ground. The walls of the dock will be pierced in various places in order to bring daylight to the museum.

Illustration: BIG, Bjarke Ingels Group, 2007.

Danmarks Rederiforening Peter Bjerregaard; direktør for Nationalmuseet Carsten U. Larsen; fagdommer, arkitekt Signe Cold; fagdommer, arkitekt Michael Steen Johnsen.

Som vinder af konkurrencen udpegede en enig dommerkomité et projekt af BIG, Bjarke Ingels Group, der udmærker sig ved at holde dokken åben som en offentlig tilgængelig plads, og placere det egentlige museum som en bygning under jorden på ydersiden af dokkens vægge.

Med henblik på at sikre, at der ville være mulighed for at optage forhandlinger med andre end arkitekten på vinderprojektet udpegedes 2 projekter på en delt 2. plads. Der er tale om projekter udarbejdet af Dorte Mandrup Arkitekter samt C.F. Møllers Tegnestue A/S.

Vinderprojekterne blev præsenteret for offentligheden ved en reception på museet 13. september 2007. Dommerbetænkningen er blevet trykt til brug i det videre fundraisingarbejde og er i sin helhed lagt ud på museets hjemmeside. Vinderprojektet har i tiden efter offentliggørelsen været genstand for stor opmærksomhed også internationalt, og der er grund til at forvente, at realiseringen af vinderprojektet vil kunne give dansk skibsfart et udstillingsvindue i et bygningsværk af unik international standard.

I forlængelse af arkitektkonkurrencen har museets formand Niels J. Bagge og museets direktør besøgt en række fonde og relevante offentlige myndigheder for at introducere projektet, og museets næstformand Dan Pode

Poulsen har arbejdet med tilvejebringelse af økonomien til byggeriet, der vil blive finansieret via donationer fra en række fonde primært inden for de maritime erhverv.

Som forberedelse til det kommende byggeri anmodede styregruppen under museet i efteråret COWI A/S om at udarbejde en brandstrategirapport af arkitektfirmaet BIGs vinderforslag, dvs. beskrivelse af lovgrundlag, brandstrategi, flugtvejsforhold, krav til konstruktioner, driftsmæssige krav m.m.

COWI har ved udgangen af 2007, på byggeselskabets foranledning, igangsat udtagning af boreprøver fra den kommende byggeplads. De skal give de nødvendige data vedr. jordlagenes geotekniske parametre og evt. forurening, samt oplysninger om vandstand og den kemiske sammensætning af grundvandet.

Museet har for at være forberedt på omfanget af evt. arkæologiske undersøgelser på byggeområdet fået foretaget en arkivalsk undersøgelse af tidligere aktivitet på stedet. Den tyder ikke på, at der vil være meget at finde ved en arkæologisk udgravning. En række boreprøver har heller ikke afsløret bevarede ældre kulturlag i undergrunden omkring dokken. I givet fald kan det udløse en lovpligtig arkæologisk undersøgelse.

Forundersøgelserne skal danne grundlag for den videre bearbejdning og detaljering af projektet.

Indretning af Det Nye Søfartsmuseum er en kæmpe opgave, der ikke blot består i at flytte det gamle museum over i nye rammer,

men også består i en nydefinering af museets indhold og aktiviteter. Det er en spændende og udfordrende opgave, som skal løses på et kvalitetsniveau, der kan matche de spektakulære nye bygningsrammer.

Som indledning til arbejdet har museet i efteråret 2007 gennemført en intern omorganisering for at ruste organisationen til at påtage sig de mange nye opgaver og ansættelse af flere nye medarbejdere.

Den nye organisation blev drøftet færdig på et personaleseminar i november. Her fik det samlede personale også lejlighed til at møde arkitekterne fra BIG, og der sluttedes af med et besøg på Geocenter Møn, et af de nyeste formidlingshuse i Danmark.

Den nye organisationsplan omfatter overgangsfasen 2008 til 2011, hvor vi både skal sikre, at det gamle museum kan køre videre, at al aktivitet på museet og med samlingerne bag kulisserne bliver forberedt til at overgå til det nye museum samt sikre ressourcer til at udvikle ideer og planlægge indretningen af det nye museum. Parallelt med dette arbejdes der med gradvis øgning af driftsbudgettet frem mod åbningen af det nye museum. Det er skønnet, at driften af det nye museum vil kræve 22 årsværk, mod museets nuværende 12 årsværk. Hertil kommer projektansatte medarbejdere til en række forsknings- og formidlingsopgaver.

Den store aktivitet omkring forberedelsen af Det Nye Søfartsmuseum er forløbet samtidig med de øvrige opgaver, som museet skal løse:

Samlinger

Indsamling og registrering

Museets samlinger forøges først og fremmest gennem gaver fra enkeltpersoner, organisationer eller institutioner. Tilvæksten af genstande registreres i den nationale registreringsdatabase "Regin", og parallelt med dette overføres løbende oplysninger fra museets gamle håndskrevne protokoller med oplysninger om museets gamle samlinger af genstande og fotografier til digital form. Fotografier registreres i billeddatabasen PhotoStation. Der er i 2007 blevet nyregistreret i alt 1.070 fotografier og 232 genstande.

Museumsinspektør Kåre Lauring har det overordnede ansvar for registreringen. I arbejdet indgår endvidere både fast- og projektansatte medarbejdere. I årets løb har Merete og Jørgen Marcussen tillige som frivillige udført et omfattende arbejde med registrering af specialsamlingen af søkort og landkort. En registrering der afsluttes og lægges ud på nettet i 2008.

Til at fremme den retrospektive inddatering af museets ældre håndskrevne registreringer modtog museet ved årsskiftet 2007-08 100.000 kr. fra Kulturarvsstyrelsen. Projektet vil blive gennemført i løbet af 2008-09.

Museet har i 2007 fortsat scanning af fotografier omfattende museets samling af ældre fotografier inden for områder som: dampskibe, skibsbygning, topografi, havne og livet om bord. Projektet der afsluttes i 2008 er blevet finansieret af Dansk-Fransk Fondet, Hempels

Fond, JL- Fondet, Det Østasiatiske Kompagnis Almennyttige Fond, samt Danmarks Rederiforening med i alt 50.000 kr.

Arbejdet udføres af Morten Bronke, Thorbjørn Thaarup, Lone Kristiansen og med Henriette Gavnholdt som tovholder. Arbejdet fortsætter ind i 2008.

I årets løb har museet endvidere fået mulighed for at scanne en større samling af fotografier for Østasiatisk Kompagni. Af samlingen, der var på ca. 700 fotografier, modtog museet efterfølgende ca. 500 fotografier. Projektet blev finansieret af ØK med 30.000 kr.

Selve scanningen og leveringen af fotografierne til Østasiatisk Kompagni blev udført og ledet af Henriette Gavnholdt, medens Kåre Lauring registrerede de 500 fotografier, der efterfølgende indgik i museets samlinger.

Der er adgang til museets digitaliserede billedsamling via hjemmesiden. I 2007 blev 1600 fotografier digitaliseret, således at der ved udgangen af året var 25.600 fotografier, ud af samlet ca. 200.000, tilgængelige digitalt. I 2007 blev brugergrænsefladen fornyet, så tilgangen til arkivet er blevet mere brugervenlig. Den digitale tilgængelighed medfører dog ikke nedgang i personlige forespørgsler, der tværtimod er steget fra ca. 600 i 2006 til ca. 800 e-mails, breve, personlige og telefoniske henvendelser med allehånde maritimhistoriske spørgsmål i 2007. Desuden har arkivet leveret billedmateriale til ca. 10 publikationer.

Museet har i årets løb med taknemmelighed modtaget en lang række genstande som gave fra private og organisationer:

Det drejer sig bl.a. om arkivalier vedr. sømandsmissionen i Calcutta, fra Elisabeth Andersen; en skibsmodel af TREIN MÆRSK fra Bjarne A. Bang; personlige papirer fra telegrafist i ØK, Ejnar W. Petersen, modtaget fra Kaj Bauch; Fotomontage om M/S CYRENAS bjergning december 1978, modtaget fra Em. Z. Svitzers Bjergnings-Entreprise A/S; arkivaler fra Dansk Skibs Klub København, skænket af Frederik Frederichsen; arkivalier vedr. Harald Chr. Frederiksen, leder af Poolen i Newcastle, modtaget fra J. Hougaard Frederiksen; skibsmodel af galeasen ELLEN, skænket af Jørgen Rubeck; arkivalier vedr. skibsfører C.A. Lund og H.P. Lund, modtaget fra Erik Henningsen; arkivalier og fotografier fra styrmand Hans Erling Hansen, skænket af Ellen og Axel Holm; arkivalier og papirer vedr. C.V.J. Møller, der var ombord på S/S MAGNUS, der blev torpederet december 1939, gave fra Inge Jensen; målepind til loddeapparat, modtaget fra Jørgen Marcusen; erindringer fra Frits Pedersen, skænket af Jess Maribo; tegninger fra HAPAGs S/S RESOLUTE, gave fra Kurt Meyer; samling af fotografier og arkivalier fra Otto Danielsen Rederi; to skibsklokker, skænket af Henning Petersen; lønningsregnskab fra S/S SKÅNE 1944-1945, modtaget fra Anders Høgh Post; lysekroner udført som sømandshusflid, skænket af Ludvig Emil Weitzman; fotografi, tømmersmand fra GALATHEA 1847-1848, gave fra Ulla Roulund; skibsklokke fra M/F KRONBORG, gave fra Scandlines v. Svend Jørgensen; brochure Dansk Koloniudstilling Tivoli 1905, modtaget fra Erling Veje; papirer vedr. maskinmester

Knud Marius Vestergaard, gave fra Vibeke C. Vestergaard; fotografier fra Emil. Z. Svitzers Bjergnings-Entreprise 1905-1920, gave fra K. Wedendahl; ringbind med certifikat samlinger for skibe i den danske handelsflåde, gave fra Iver C. Weilbach; en større samling fotografier fra ØK samt kahytsplan for S/S RUSSIA, gave fra Østasiatisk Kompagni.

Bibliotek

Bibliotekar Kenneth Roy Henriksen har i 2007 udbygget det digitale katalog med o. 1500 poster, så det nu omfatter i alt 9248 poster. Kataloget er søgbart via museets hjemmeside.

Biblioteket kan tilbyde læsepladser, men har ikke ressourcer til at administrere udlånsvirksomhed. Bibliotekets bogbestand er vokset med 157 bøger, hvoraf de 127 er indkøbte, de øvrige modtaget som gave. Henriette Gavnholdt assisterer en dag om ugen på biblioteket. Arbejdet på biblioteket sker i tæt samarbejde med Søfartens Bibliotek omkring driften af vores fælles bibliotekssystem Book-It. Søfartens Bibliotek er systemansvarlig for driften af den fælles base. Fordelene herved er en bedre udnyttelse af såvel økonomiske som personale-mæssige og kompetencemæssige ressourcer. Den fælles database er den eneste maritime biblioteksbase i Danmark og er en væsentlig kilde til litteratur- og informationssøgning – også på nordisk plan. I løbet af 2008 vil en ny version af bibliotekets online-katalog være tilgængeligt på museets hjemmeside, hvorfra man vil kunne søge i hele bibliotekets bogbestand. En undtagelse er den ældre samling,

som endnu ikke er blevet registreret til kataloget.

Ud over egne bogkøb, har museet i 2007 modtaget en række boggaver fra private og firmaer.

DFDS: "DFDS 1991-2006"; Kenneth Roy Henriksen: (1) Sten Wijkman Kjærsgaard, "De som søgte, men intet fandt", (2) Jørgen Jørgensen, "Brudstykker af en selvbiografi"; Per Henriksen: "Mercandia Rederierne"; rederiet Intertanko: John Newton, "A Century of Tankers"; Jørgen Marcussen: (1) Nicolette Jones, "The Plimsoll Sensation", (2) "The Maritime Medical Manual"; Museet på Koldinghus: "Kaffe og kage, te og chokolade" (Skrifter fra Museet på Koldinghus); Museumscenter Hanstholm: Kenneth Kristensen, "M/S PIONIER's forlis"; Niels Winther & Co: Johs. Bredmose Simonsen, "Niels Winther & Co"; Polar Tankers A/S: Loucas Haji-Ioannou, "King of the Tankers". Følgende forfattere har foræret egne værker til museet: Gert Uwe Detlefsen, "Reederei Ernst Komrowski"; Erik Egebak: "Krigssejler"; Bjarni Ákesson Filholm, "Norske Løve"; Eva Gravensten, "Mads Lange, roi de Bali"; Jan Heinemann, "Fanø i gamle postkort"; Bert Kelm, "Rømø", bind 5: "Ejendomme i Kirkeby ejerlav"; Thorkild Sandbeck, "Danske havforskningskibe gennem 250 år"; Fred M. Walker, "Song of the Clyde".

Bevaring

Museets konserveringstekniker Line Hallbjørnsson har i årets løb fortsat arbejdet med nyordning af fjernmagasinet og tilsyn af sam-

lignerne, et arbejde der bl.a. skal gøre samlingerne klar til anvendelse i det nye museum. I 2007 er især arbejdet med revision af plads- og genstandsregistrering vedr. samlingerne af værktøj og af Grønlandssamlingen. For at sikre at alle medarbejdere håndterer museumsgenstande korrekt, har Line Hallbjørnsson holdt kursus for medarbejderne i genstandshåndtering. Som led i sikringen af genstande i den permanente udstilling er udarbejdet rengøringsprogram for genstandene og sat klimamålere op i udstillingen.

En af årets vigtigste opgaver har været at redde samlingen af Ib Andersen tegninger fra de gamle danske tropekolonier, der er klassificeret til at være af "enestående national betydning". På den baggrund ansøgte museet Kulturarvsstyrelsen om at få de i alt 218 Ib Andersen tegninger konserveret og overført fra den oprindelige opsætning til ny opklæbning på syrefrit karton.

Projektet var budgetteret til i alt 118.000 kr., hvoraf styrelsen bevilgede 94.000 kr. Konserveringen blev udført af konservator Per. M. Laursen i samarbejde med Line Hallbjørnsson.

I årets løb har Museernes Fælleskonservering konserveret det kinesiske maleri "Skibe ved Kapstaden". I forbindelse med Kåre Laurings nyregistrering af Kornerups tegninger i Regin har Line Hallbjørnsson lavet tilstands-

rapporter af tegningerne. Andreas N. Kornerup var grønlandsforsker og foretog i årene 1876-1879 tre rejser til Grønland, hvor han lavede en række akvareller ca. 220 stk, der nu tilhører Handels- og Søfartsmuseet.

Museets fjernmagasin rummer faciliteter til frysning af museumsgenstande, før de sættes på magasin. Da museet ikke selv udnytter kapaciteten fuldt ud, bliver anlægget løbende udlejet til andre museer. I 2007 er der således frosset genstande for Furesø Museer og Det Nationalhistoriske Museum på Frederiksborg, samt et privat firma.

En række af museets vragdele fra GIDEON og JOSEPHAT har dog krævet frysetørring på Nationalmuseet. Det arbejde blev finansieret med støtte fra Revisor civiløkonom Gerhard Møller Nielsen og hustru Kirsten Møller Nielsen født Ørsted's Mindelegat.

På museets eget modelværksted har modelbygger Anders Faurholdt restaureret modellen af en firmastet bark, medens John Rasmussen har restaureret modellen af S/S EKLIPTIKA, bygget i Flensburg 1897 til D/S Urania København.

Som rekvireret arbejde har værkstedet restaureret en model af en lystkutter, kirkeskibe fra henholdsvis kirken i De gamles By i København og kirkeskib fra Avedøre kirke. Endelig er der renoveret modeller for Søfartsstyrelsen.

S/S EKLIPTIKA. Turretdækfragtskib med en lastevne på 3020 tons dødvægt, bygget 1897 i Flensborg til D/S Urania i København.

Turretdækskibene, der blev bygget i årene mellem 1892 og 1911, var specielt designede til bulklaster som kul og korn. De var grundet den særlige konstruktion, hvor lastrummet er smallere i toppen end i midten, mere solide end de normale bulkskibstyper, ligesom dødvægtstonnage blev forøget på bekostning af nettotonnagen. For passage af Suezkanalen havde turretdækskibene en fordel, idet kanalens måleregler gik ud fra hoveddækkets bredde, og det var på netop denne skibstype meget smalt. 1911 blev målereglerne på Suezkanalen lavet om, hvorefter skibstypen gik ud af produktion.

Februar 1914 kæntrede og forliste EKLIPTIKA i Biscayiske Bugt, 10 mand omkom og 11 blev reddet.

S/S EKLIPTIKA er Handels- og Søfartsmuseets eneste skibsmodel af turretdæktypen. H&S 2008:0043.

Foto H&S

S/S EKLIPTIKA. Turret deck cargo ship with a cargo capacity of 3020 dwt., built in 1897 in Flensborg for the D/S Urania shipping company, Copenhagen.

The turret deck ships, which were built in the period from 1892 to 1911, were specially designed for bulk cargoes such as coal and corn. As a result of their special construction, where the hold is narrower at the top than in the middle, they were stronger than the normal bulk ship types, and their dead weight tonnage was increased at the cost of their net tonnage. For the passage of the Suez Canal the turret deck ships had one significant advantage, and this was that the measurements for the ships passing the Canal were based on the breadth of the main deck, and it was very narrow on this specific ship. In 1911 the rules of measurement for the Suez Canal were changed, and after this the turret deck ships went out of production. In February 1914 the EKLIPTIKA capsized and sank in the Bay of Biscay, with the loss of 10 men, while 11 men were saved.

The S/S EKLIPTIKA is the Danish Maritime Museum's only ship model of the turret deck type. H&S 2008:0043.

Photo DMM

Formidling

Museets formidling har mange former og inddrager de fleste af husets medarbejdere. I udstillingerne har museet haft 47.514 besøgende, mod 41.076 i 2006. Entréindtægten har været på i alt 839.138 kr. og udgør således et væsentligt element i museets driftsgrundlag.

Antallet af besøgende på museets hjemmeside www.maritime-museum.dk har været 151.872 mod 111.141 i 2006. Administrationschef Ulla-Britta Hansen har haft det overordnede ansvar som webmaster med deltagelse af Henriette Gavnholdt, Benjamin Asmussen og Thorbjørn Thaarup

Efter en række problemer med den engelske del af museet hjemmeside, oprettedes i efteråret en lille engelsk oversigtshjemmeside for at have lidt at tilbyde engelsktalende gæster på nettet. Derudover er hjemmesiden blevet udvidet med features som "ugens billede", Jørgen Marcussens register til museets årbøger og registrant over museets store samling af søkort, udvidet billedarkiv og langt flere illustrationer.

Det elektroniske nyhedsbrev, som man gratis kan tilmelde sig på museets hjemmeside, har omtrent 400 abonnenter og redigeres af Benjamin Asmussen.

Udstillinger

I marts og april var Benjamin Asmussen ansvarlig for opbygningen af særudstillingen "De sidste sejlskibe" sammen med Christian Huusom og Thorbjørn Thaarup. Udstillingen tog udgangspunkt i Benjamin Asmussens speciale

i historie om dansk småskibsfart og forsøgte at udnytte flere af de besøgendes sanser. Udstillingen blev introduceret med et udsnit af filmen "Havets Husmænd" fra 1950'erne, mens typiske laster fra småskibsfarten som kul, korn, frugt, tømmer og mursten var placeret langs med væggene. En glødehovedmotor illustrerede den første motorisering af de gamle sejlskibe, mens skibsmodeller fortalte om de typologiske forskelligheder. I udstillingsrummet kunne høres et lydteppe sammensat af maritime lyde som f.eks. knagen fra et træskib, en stævn der skar sig igennem vandet og en fjern dunken af en glødehovedmotor. Lydtapeppet varierede i volumen for ikke at trætte de besøgende, men snarere overraske dem.

Udstillingen viste udover museets egne genstande udlån fra Dansk Skolemuseum, Rødvig Skibsmotormuseum, Limfjordsmuseet samt Zoologisk Museum, og blev støttet økonomisk af Rederiforeningen for mindre skibe og Danmarks Rederiforening. Desuden var en række lokale virksomheder og institutioner behjælpelig på forskellig vis.

Udstillingen lukkede i september og gik i slutningen af 2007 videre til først Aabenraa Søfartsmuseum med åbning i februar 2008 og siden til Limfjordsmuseet i Løgstør med åbning i sommeren 2008.

2007 var året, hvor tegneren Ib Andersen (1907-1969) ville være fyldt 100 år. I den anledning åbnede museet den 5. oktober udstillingen "Tegninger af Ib Andersen fra de gamle tropekolonier". I udstillingen, der blev forlænget frem til september 2008, vistes et udvalg

af de tegninger, Ib Andersen i årene 1946-48 udførte på rejser til de gamle danske tropekolonier i Vestindien, Ghana og Indien. Tegningerne, der som tidligere nævnt er nyrestaureret og klassificeret som værende af enestående national betydning, tilhører i dag Handels- og Søfartsmuseet. De blev udført i forbindelse med udgivelsen af værket "Vore gamle tropekolonier", der i 1952-53 blev udgivet på Westermanns Forlag i København. Udstillingen var tilrettelagt af Kåre Lauring.

Publikationer

Museet har traditionen tro udgivet en årbog med Kåre Lauring, Jørgen Selmer og Jørgen Marcussen i redaktionen, og sidstnævnte som uundværlig redaktionssekretær. Venneselskabet har, ligeledes traditionen tro, finansieret trykkeudgifterne hertil.

Museets medarbejdere har i årets løb publiceret følgende:

Kåre Lauring:

"Containertrafik gennem 50 år". Handels- og Søfartsmuseets Årbog. 2007.

Anmeldelse af "Skibsbyggeri og søfart i Renæssancen". Ed. Erik Gøbel og Christian Lemee' i International Journal of Maritime History. Juni 2007.

"Slavernes efterkommere ønsker forsoning".

Kronik i Jyllands Posten, 31. marts 2007

"Den mindste partner i slavehandelen". Kronik i Jyllands Posten, 2. april 2007.

Thorbjørn Thaarup (red.):

"Fire epokers pirater – fra snekke til speedbåd" med artikler af blandt andre Benjamin Asmussen, Morten Bronke og Thorbjørn Thaarup. Hæfte udgivet af Handels- og Søfartsmuseet. Artiklerne kan også findes på museets hjemmeside.

Thorbjørn Thaarup:

"Da der var pirater i Danmark" – kaperkrigen mod englænderne i årene 1807-14. Artikel til uddannelsesavisen "Skoleavisen.com".

Udlån af genstande og billeder

Som landsdækkende specialmuseum er der hvert år bud efter genstande fra museets samlinger til udstillinger på museer og institutioner. I 2007 har således været udlånt genstande og billeder til Arbejdermuseet, Cinema Center Helsingør, Jægerspris Slot, Kong Frederik VII Stiftelse, Kunstindustrimuseet, Københavns Bymuseum, Køge Museum, Malmø Museer, Mothsgården, Rudersdal Museer, Museet på Koldinghus, Nationalmuseet, Nakskov Skibs- og Søfartsmuseum, Sorø Museum, Søfartens Bibliotek samt Zoologisk Museum.

Samtidig har museet tilbageleveret 3 malerier, der hidtil har været deponeret fra Statens Museum for Kunst.

Radio og TV

Museets aktiviteter har jævnligt været omtalt i de lokale aviser. Størst omtale fik afsløringen af resultatet af arkitektkonkurrencen, der også blev omtalt i de landsdækkende aviser. End-

videre kan nævnes, at Helsingør Dagblad har bragt en større artikel med billeder fra museets magasin, der indgik i ODMs rapport over magasinforhold på statsanerkendte museer.

FinalCut Production har filmet modellen af S/S SONJA i udstillingen til den nye dansk/svenske film "Maria Larsson's Eviga Ögonblick". Filmen er instrueret af Jan Troell, der er kendt fra film som *Udvandrerne*, *Nybyggerne* og *Hamsun*.

Skoletjeneste, omvisninger og arrangementer

I årets løb er afholdt et halvt hundrede forløb for skoleklasser og andre grupper med museets ansatte som medvirkende. Forløbet "Danmark og kolonierne" er det afgjort mest populære, og populariteten ser ud til at være stigende. Museets andet tilbud er "For fulde sejl", der handler om store sejlskibe, skibsbygning og navigation. Primært 4.-6. klasser bruger tilbuddene, men også mange specialklasser.

I efteråret arbejdede Benjamin Asmussen med det digitale undervisningsprojekt "At finde vej til søs" som er rettet mod folkeskolens 5.- 6. klasse. Projektet er støttet af Kultur- og Undervisningsministeriets E-museumspulje, som har til formål at nyttiggøre museernes store viden til hjælp for lærere over hele landet. Emnet er "navigation", der som emne har et stort potentiale inden for undervisning i både historie, geografi, matematik samt natur & teknik. En del af materialet udgøres af syv små film, som er udarbejdet i samarbejde med firmaet Dansk AV Produktion, som museet

også arbejdede sammen med om filmen "Navigationens Historie" i 2000.

E-museumsprojektet udføres i samarbejde med Kroppedal Museum og forventes afsluttet i løbet af 2008.

Traditionen tro medvirkede museet i "Historiens Dag". Den fandt sted 3. juni med modelskibssejls i voldgraven i samarbejde med Vallensbæk Modelskibsklub arrangeret af Lone Kristiansen. Klubbens medlemmer sejlede med et stort udvalg af forskellige større og mindre skibe lige fra et containerskib over en galease til en undervandsbåd. Undervejs satte Benjamin Asmussen via en megafon skibene ind i en historisk kontekst og fortalte om modellernes forbilleder. Forskellige speedbåde imponerede med deres fantastiske hastigheder, og de omkring 700 gæster fik en god oplevelse med hjem fra den solrige dag. Årets Kultur nat 29. september holdt museet åbent i administrationsbygningen med konserveringsværksted, modelbygningsværksted og billedarkiv/bibliotek. Mange års succes med deltagelse i BogForum blev videreført med deltagelse i BogForum '07 i Forum, 16.-18. november. Her havde museet en centralt placeret stand med bøger og merchandise i samarbejde med Fiskeri- og Søfartsmuseet i Esbjerg. Standen var bemannet med Kåre Luring, Henriette Gavnholdt og Lone Kristiansen.

Markedsføring og museumsbutik

Museets nye brochure er udarbejdet af Ulla-Britta Hansen og distribueret af Lone Kri-

stiansen ved direkte kontakt til en lang række kulturinstitutioner, turistkontorer, hoteller og campingpladser i Nordsjælland og Skåne. Brochuren fortæller om museets udstillinger, skoleundervisning, billedarkiv og bibliotek, samt om venneskabet.

Endvidere har museet fortsat sin praksis med annoncering i de mest benyttede lokale turistbrochurer samt ad hoc i forbindelse med arrangementer.

Museumsbutikken på Kronborg og museets E-butik på nettet kan ses både som led i museets formidling og museets markedsføring. Arbejdet med lager og salg af museets bøger og produkter varetages af Heidi Petersen.

Ledelse og administration

Ledelse og administration har i 2007 været præget af direktørskift og af arbejdet med det nye museum. Museumsdirektør Hans Jepsen holdt afskedsreception 8. juni og 1. august tiltrådte Jørgen Selmer som ny museumsdirektør, hvilket blev markeret med en reception 10. august. I den mellemliggende periode fungerede Kåre Lauring som daglig leder af museet.

Museumsdirektøren er også direktør for byggeselskabet VICH. Administrationschef Ulla-Britta Hansen har været sekretær for bestyrelse og forretningsudvalg, for byggeselskabet VICH, samt stået for den interne koordination i styregruppen for det nye museum med arkitektkonkurrence og forundersøgelser, der

blev varetaget af museets rådgiver COWI, v. Bitten Munk Warmdahl.

I årets start blev der afholdt personaleseminar om ICOMs museumsetiske regler, og alle medarbejdere fik udleveret det nyudgivne hæfte om emnet.

Sikkerhedsarbejdet er blevet intensiveret med udarbejdelse af APV'er og nedsættelse af en sikkerhedsgruppe, der ved årets udgang bestod af Christian Huusom, Heidi Petersen og Jørgen Selmer.

I efterårets løb blev der arbejdet dels med den nye organisationsplan og revision af stillingsbeskrivelser, dels med analyser af museets økonomi og udkast til kommende driftsbudgetter. Endvidere blev udarbejdet ansøgninger til en række fonde om midler til museets aktiviteter og til det nye museum.

Regnskabet for 2007 udviste med en omsætning på 7.776.000 kr. et overskud på 79.000 kr. Den væsentligste indtægt var tilskuddet fra staten på 5.600.000 kr., medens andre bidrag blev på 1.098.000 kr. På udgiftssiden var den største post personaleomkostningerne, der i alt beløb sig til 4.155.000 kr., medens der til forskning, bevaring og formidling m.v. blev anvendt 1.345.000 kr.

Museet råder desuden over "Generalkonsul L.O.G. Amundsens Gave og Arkitekt J. Friis-Pedersens Arv. Renteindtægten herfra blev på 41.000 kr. og arvens formue beløb sig til 1.045.000 kr.

Repræsentation i bestyrelser og samarbejdskredse 2007

Hans Jeppesen:

Skibsbevaringsfonden, Det Marinarkæologiske Netværk, medredaktør af tidsskriftet Danske Museer, bestyrelsen for Skibsklarerergården og Værftsgruppen. Direktør for museets byggeselskab VICH 8659 ApS, medlem af styregruppen for det nye søfartsmuseum. Medlem af: Søfartsmuseernes Søfartspulje, ICMM.

Jørgen Selmer:

Direktør for museets byggeselskab VICH 8659 ApS, medlem af styregruppen for det nye søfartsmuseum, rådgiver for dommerkomiteen ved arkitektkonkurrencen. Medlem af: Søfartsmuseernes Søfartspulje, ICMM, Helsingør Kommunes visionsgruppe "Primus Motor", Flynderupgårdgruppen (samarbejdsforum for Helsingør Kommunes kulturinstitutioner), Eventgruppen (samarbejdsforum turisme, kultur), Kulturministeriets erfakreds for ledere af mindre kulturinstitutioner, Danske Turist Attraktioners stjernemærkningsordning, formand i Museumsmandsforeningen (til 1/10), censor ved RUCs turistføreruddannelse (til 31/12).

Kåre Lauring:

Medlem af styregruppen for det nye søfartsmuseum, rådgiver for dommerkomiteen for arkitektkonkurrencen. Medlem af Søfartsmuseernes Søfartspulje, ICMM, Erfa gruppe vedr. fotosamlinger, det nordeuropæiske forskningsnetværk Coastal Shipping, område repræsentant for Dansk Magisterforening i Frederiksborg Amt.

Ulla-Britta Hansen:

Medlem af kommunikationsgruppen for projekterne på Helsingør Havn.

Henriette Gavnholdt:

Erfagruppe om digitalisering af fotografier, sammenslutningen for indsamling af ældre fotografier.

Benjamin Asmussen:

Maritim Kontakt, netværk for besættelsestidshistorikere, Søfartspuljen, ICMM.

Lone Kristiansen:

Assistent for Venneselskabet med bl.a. ansvar for afvikling af arrangementer.

Bestyrelse og personale

MUSEETS PROTEKTOR

Hendes Majestæt Dronning Margrethe II

Museets bestyrelse pr. 1. september 2008

Kommitteret Niels Jørgen Bagge, formand for museets bestyrelse *

Advokat Ole Bang *

Skibsreder Bjørn Clausen *

Stats.aut. ejendomsmægler Svend C. Engholm

Fhv. formand Jens Fage-Pedersen *

Forbundssekretær Keld Bækkelund Hansen

Radiotelegrafist René Hansen

Skibssingenør Hans J. Henriksen

Bibliotekar Kenneth Roy Henriksen

Skibsmægler konsul Morten Jacobsen

Museumsinspektør Jørgen Steen Jensen

Faglig medarbejder Poul Erik Jensen

Maskinmester Bertel Johansen

Navigatør Jørgen Marcussen

Formand Ole Philipsen

Museumsdirektør Flemming Rieck *

Reder Carsten Rousing

Forretningsfører Ole Vistrup

Direktør Erik Østergaard *

De med * betegnede er tillige medlemmer af forretningsudvalget.

Personale pr. 1. september 2008

Museumsdirektør Jørgen Selmer

Administrationschef Thomas Bjørn Poulsen

Museumsinspektør Kåre Lauring

Museumsinspektør Benjamin Asmussen

Museumsinspektør Torkil Adersen

Bibliotekar Kenneth Roy Henriksen

Konserveringstekniker Line Hallbjørnsson

Museumssekretær Lone K. Kristiansen

Bogholderiassistent Heidi B. M. Petersen

Billedarkivar Henriette Gavnholdt Jakobsen

Museumsforvalter Christian Huusom Hansen

Modelrestaurator Anders Favrholt

Projektmedarbejder Thorbjørn Thaarup

Museumsvært Mads Dupont Breddam

Museumsvært Morten Bronke

Museumsvært Niels Hein

Museumsvært Jan Hørdum Jensen

Museumsvært Leif Larsen

Museumsvært Flemming Petersen

Museumsvært Kristoffer Schmidt

Thomas Bjørn Poulsen

Administrationschef, cand.scient.adm.

Ansæt 1. september 2008

Projektet omkring et nyt søfartsmuseum vakte min interesse, så jeg måtte lægge billet ind på at få stillingen som administrationschef. Et så markant nybyggeri vil give et løft til formidlingen af søfartshistorie, som vil vække opmærksomhed vidt omkring. Derfor er det en fornøjelse at tiltræde her ved stedet pr. september 2008, hvor projektet – på baggrund af et fantastisk forarbejde – nu skal til at realiseres, og jeg håber og forventer, at projektet med hensyn til bygning, indretning, formidling og idriftsættelse vil give mange spændende udfordringer til gavn for formidlingen af og forskningen i søfartshistorien i mange år fremover.

Hertil kommer de fysiske omgivelser, der med Kronborg, Kulturværftet, havnen, Helsingør by og Øresund lige udenfor bliver fantastiske rammer at færdes i til daglig.

En hovedoverskrift for opgaverne kan sammenfattes i at skabe nogle rammer, hvorunder formidling og forskning kan foregå under bedst mulige vilkår. Konkret vil mine arbejdsområder – i samarbejde med museets øvrige medarbejdere og frivillige – bl.a. være økonomistyring, budget, regnskab, personaleforhold, IT, ledelse, planlægning mv. Jeg glæder mig meget til arbejdet med kolleger, frivillige, Venneselskab, fonde, Maritim Museums Byg og mange flere.

Forud for min tiltræden ved Handels- og Søfartsmuseet har jeg en uddannelse som cand. scient. adm. – en bred samfundsvidenskabelig uddannelse – fra Aalborg Universitet i 1994. Herefter fik jeg min første ansættelse ved Den Kgl. Veterinær- og Landbohøjskole, hvor jeg igennem 3 år fik lov at arbejde med studerende, forskningsadministration, økonomi mv. hovedsageligt indenfor fødevarerforskningen, der var og er et stort satsningsområde i Danmark.

Efterfølgende har jeg fortsat arbejdet i forskningsverdenen, hvor jeg fra 1998 og frem til min tiltrædelse ved Handels- og Søfartsmuseet har arbejdet ved Tandlægeskolen, Københavns Universitet, med budgettering, økonomistyring, udviklingsprojekter, generel administration mv.

Curriculum vitae

Benjamin Asmussen

Museumsinspektør, cand.mag.

Ansæt 1. januar 2008

På vej til museet til jobsamtale en mørk januardag, hvor mågerne hang sorte og ubevægelige i vinden over Kronborg, stod det klart for mig, at hér ville jeg gerne arbejde. Det er nu syv år siden at jeg blev antaget, først til et tre måneders kustodevikariat, og jeg har ikke fortrudt beslutningen siden.

I mine år først som kustode og siden som museumformidler havde jeg rig mulighed for at sætte mig ind i udstillingen og søfartshistorien, som jeg blandt andet fik en introduktion til ved at læse artiklerne i museets årbøger. Efterhånden fik jeg også fokuseret mit historiestudium på Københavns Universitet inden for søfartshistorie, og det var derfor en glæde at få lov til at skrive speciale på museet. Her kunne jeg både trække på mine kollegers store viden, ligesom det var en fantastisk ressource at have et veludrustet søfartshistorisk bibliotek længere nede af gangen. Resultatet af arbejdet blev et speciale om dansk småskibsfart fra 1909-50, et emne som jeg senere kunne udbygge til særudstillingen *De sidste sejlskibe – dansk småskibsfart 1900-1950*, der vistes i sommeren 2007.

I studietiden nåede jeg også at arbejde i skoletjenesten på Danmarks Tekniske Museum i ca. fire år, hvor jeg fik en god oplæring i un-

dervisning på museer. Det førte også senere til et job som researchassistent på Teknologihistorie – DTU.

Mine opgaver som museumsinspektør består primært i opbygningen af det nye søfartsmuseum. Her arbejder jeg især med middelalder, renæssance og tiden op til ca. 1850, men også nyere tid, specielt tiden omkring verdenskrigene, har min store interesse. Desuden arbejder jeg med opbygningen af vores såkaldte "formidlingsfyrtårne" til det nye museum, specielt vores planer om et Holoskib, som er et højteknologisk interaktivt maritimt læringsmiljø. Jeg har altid været meget interesseret i teknologi og især spillet mellem mennesker og maskiner, men har samtidig en vision om at teknologi skal bruges usynligt. I

en smukt designet udstilling skal der ikke stå fladskærme og almindelige computere, men i stedet skal teknologien forstærke virkeligheden og skabe magi.

Samtidig står jeg for museets skoletjeneste og videreudviklingen af de første undervisningsforløb til en stor og velbesøgt skoletjeneste på det nye museum. Endvidere er jeg redaktør for vores nye digitale logbog, Fyrskibet.

dk, som er et forsøg på at give interesserede et indblik i museets arbejde bag kulisserne.

Jeg føler mig meget privilegeret over at kunne deltage i det fantastisk spændende arbejde med at opbygge et museums formidling helt fra grunden. Jeg glæder mig til, at vi om få år kan slå dørene op til et museum i verdensklasse fyldt med magi og læring til glade gæster i alle aldre.

Curriculum vitae

Torkil Adersen

Museumsinspektør, cand.phil.

Ansæt 1. maj 2008

Da stillingen som museumsinspektør på Handels- og Søfartsmuseet blev slået op i januar 2008, var jeg med det samme klar over, at det var en stilling, jeg måtte lægge billet ind på. Jeg sad ellers i et godt job som ansvarlig for skoletjenesten på Arbejdermuseet, men stillingen som inspektør på et museum, der skal genopbygges helt fra grunden af, var simpelt hen for fristende.

Søfart har altid haft en dragende virkning på raske drenge og dermed også mig. Og selvom jeg ikke har beskæftiget mig direkte med søfart i professionel sammenhæng, har jeg i flere omgange arbejdet med beslægtede emner. Da jeg for efterhånden en del år siden skrev speciale i Europæisk Etnologi, var emnet fiskerihavnen i Københavns Nordhavn, og i min studietid havde jeg fornøjelsen at lave en dokumentation af arbejdslivet på Esbjerg Fiskerihavn for Fiskeri- og Søfartsmuseet i Esbjerg. Straks efter jeg havde afleveret speciale i 1993 fik jeg til opgave at dokumentere motoriseringens betydning for fiskeriet i det nordsjællandske.

En af de mest spændende opgaver jeg har været med til er nøddokumentationen af B&W Skibsværft i 1996, som jeg udførte i samarbejde med etnologen Niels Jul Nielsen fra Københavns Bymuseum. Det var fantastisk spæn-

dende arbejde, der gav mig indblik i skibsbyggeriets verden og ikke mindst et indblik i den mangfoldighed af mennesker, der arbejder på et værft. Arbejdet har siden resulteret i bogen *Sjak, mestre og skibsbyggeri*, som udkom i 2005.

I 1998 blev jeg projektansat på Arbejdermuseet for at være med til at lave udstillingen Folkets Århundrede. Det blev til en lang række projektansættelser på museet, hvor jeg bl.a. lavede en nøddokumentation af Daells Varehus, da det gamle stormagasin lukkede i 1999. De sidste 5 år på Arbejdermuseet var jeg ansvarlig for museets skoletjeneste. Opgaven med at lave formidling direkte henvendt til børn og unge har været meget lærerig, men jeg kunne mærke, at lysten til igen at lave forskning og

udstillinger trak i mig. Så stillingen som inspektør på Handels- og Søfartsmuseet er noget nær et drømmejob for mig.

Mine opgaver på Handels- og Søfartsmuseet ligger først og fremmest i at dokumentere og formidle den nyeste søfartshistorie, og der er virkelig meget at tage fat på. I den forholdsvis korte tid, jeg har arbejdet på museet, er det

gået op for mig, hvor stort et emne det er, og hvor stor en rolle søfarten spiller i vores daglige gøren og laden. Jeg ser frem til det store arbejde, der ligger foran os med at opbygge det nye museum. Hovedet er sprængfyldt med ideer og tanker om, hvordan vi kan gøre søfartshistorien endnu mere spændende og vedkommende.

Bestyrelse og årsberetning 2007-2008

Bestyrelse pr. 27. august 2008

Arkitekt M.A.A. Hannes Stephensen,
formand
Jørgen Marcussen, næstformand
Direktør Ole Friis
Journalist Anders Høegh Post
Skibsreder Torben Palle Hansen
Direktør Erik Østergaard
Museumsdirektør Jørgen Selmer, sekretær

Æresmedlem

Direktør, civilingeniør Jens M. Barfoed

Beretning 2007-2008

Den ordinære generalforsamling i Selskabet Handels- og Søfartsmuseets Venner blev afholdt tirsdag den 26. august 2008 i Erik af Pommerns Kammer på Kronborg. Inden generalforsamlingen viste projektmedarbejder, cand.mag. Thorbjørn Thaarup de medlemmer, der ønskede det, rundt i udstillingen inklusive særudstillingen med Ib Andersens tegninger fra de danske tropekolonier.

Til generalforsamlingen var omkring 50 medlemmer mødt frem.

Klokken 1900 indledtes generalforsamlingen med formandens velkomst til den 68. generalforsamling, der derefter blev afholdt efter dagsordenen:

- 1) Valg af dirigent
- 2) Beretning for selskabets virksomhed 2007-2008
- 3) Forelæggelse af regnskabet for 2007-2008
- 4) Valg af bestyrelsesmedlemmer og revisor
- 5) Fastsættelse af kontingent
- 6) Indkomne forslag
- 7) Eventuelt

Ad 1)

På formandens forslag valgtes som dirigent formand for museets bestyrelse, Niels J. Bagge, der konstaterede, at generalforsamlingen var indkaldt med lovligt varsel, og at den efter vedtægterne blev afholdt inden udgangen af august måned. Dirigenten gav derefter ordet til Selskabets formand.

Ad 2)

Formand Hannes Stephensen aflagde følgende beretning:

Bestyrelsen har i beretningsåret bestået af

Arkitekt m.a.a. Hannes Stephensen, formand

Direktør Jørgen Marcussen, næstformand
samt repræsentant for venneforeningen i

museets bestyrelse,

Direktør Ole Friis

Journalist Anders Høegh Post

Skibsreder Torben Palle Hansen

Direktør Erik Østergaard

Museumsdirektør Jørgen Selmer er i henhold
til vores vedtægter foreningens sekretær.

Foreningens vigtigste gave til museet er årbogen, der udkom planmæssigt i 2007, og formentlig også holder tidsplanen i år med udsending til medlemmerne omkring 1. december. Foreningens næstformand takkes varmt for sit væsentlige bidrag som redaktionssekretær på disse udgivelser, et stort og engageret arbejde, der sikrer årbøgernes høje standard inden for de begrænsede økonomiske rammer, som vi nu engang råder over. Årbogen i år vil ligesom tidligere år udkomme med et spændende og varieret udbud af artikler flere illustreret med farveillustrationer. Forfatterne takkes ligeledes for indsatsen.

Det gamle museum står foran en total fornyelse i disse år. Alt lige indtil navnet står foran fornyelse, kun de unikke genstande danner

stadig rammen om museets virke. Foreningens formål er jo selvsagt at støtte museet, og bestyrelsen har vedtaget atter i år at henlægge et beløb til støtte til inventar til det fornyede museum. Vi ved alle, at når vi kommer til slutfasen af et så stort projekt som det foranstående, så vil der være brug for midler til at fuldende visionen med en støttemulighed til det, der gør den afgørende forskel. Vel vidende at foreningens økonomi i denne sammenhæng ikke rækker til mange promise, så kan vi med lidt dygtighed godt være med til at gøre en synlig forskel i en positiv retning. Det er i hvert fald vores mål, at foreningen i den kommende tid vil gøre sit til at støtte museet i den turbulente tid, der forestår.

Udover denne henlæggelse har bestyrelsen valgt at støtte museet med et tilskud til Kaare Laurings nyudgivelse *Containertrafik gennem 50 år*. Bogen er udkommet dels på dansk, dels på engelsk i samme indbinding, og det er en stor støtte for museet at kunne kommunikere med et engelsktalende publikum, og også på denne måde blive synlig uden for museets mure.

Foreningens medlemstal er i dag ca. 600 medlemmer samt ca. 26 virksomhedsmedlemskaber. Vi har været oppe på over 1000 medlemmer, så foreningen har desværre over en årrække lidt en nedgang i medlemstallet. Museets prægtige samlinger og unikke beligenhed såvel i dag som i det fornyede museum fortjener en international opmærksomhed, og Venneselskabets formål er blandt andet at styrke denne dels gennem sine gaver til mu-

Udflugter

Foreningen har i sommeren 2007 gennemført en udflugt til fregatten JYLLAND i Ebeltoft. Turen gik fra Helsingør-København over Kattegat med Mols-Linien til fregatten, hvor der var rundvisning med efterfølgende frokost.

I 2008 er der gennemført en medlemsudflugt til DiselHouse i det gamle H. C. Ørstedsværk den 1. juni 2008, hvor den gamle hovedmaskine blev besøgt på en guidet tur ved museumsinspektør Niels Jul Nielsen fra Københavns Bymuseum.

Den 23. august 2008 var der udflugt til Middelgrundsfortet, hvor orlogskaptajn Peter Thorning Christensen fortalte om fortets

historie. Foreningsmedlemmerne, 33 i alt, der deltog i denne tur, takkes for deres udholdenhed i heldagsregn og et færgeselskab, der havde indsat en for lille færgе til transporten. Trods disse uregelmæssigheder forløb turen godt, og humøret var fint.

Begge arrangementer i år blev holdt inden for københavnsområdet, helt bevidst for at holde udgifterne nede og derved skabe et oplevelsestilbud i nærheden af der, hvor de fleste medlemmer bor. På grundlag af erfaringerne med de sidste års medlemstilbud, der strækker sig fra Hamborg til London og Stockholm via Æbeltoft til Middelgrunden, vil bestyrelsen arbejde videre med en strategi for kommende arrangementer.

Veneselskabets studietur i sommeren 2007 gik til fregatten JYLLAND i Ebeltoft. Selskabet forevige ved fregattens tobladede skrue, der kan trækkes op under sejlads for sejl.

Foto Keld Hansen

The Society of Museum Friends' annual excursion in the summer of 2007 went to the frigate JYLLAND in Ebeltoft. The group photographed in front of the retractable two-bladed propeller which was pulled up into a well when the ship was under sail.

Photo Keld Hansen

Fra 2007-turen til fregatten JYLLAND. Den fint restaurerede ornamentering på agterspejlet beundres.

Foto Keld Hansen

From the 2007 excursion to the frigate JYLLAND. The fine restored ornamentation on the stern galleries is admired.

Photo Keld Hansen

seet dels som aktive medlemmer. I den kommende tid vil en lille arbejdsgruppe granske, hvorledes Venneselskabet fremover vil kunne komme til at fungere optimalt, dels i sine bestræbelser på at støtte museet, dels i ønsket om at styrke interessen for denne væsentlige del af vores fælles historie.

Generalforsamlingen godkendte formandens beretning uden yderligere kommentarer. Efter formandens beretning om Venneselskabets virksomhed fik museumsdirektør Jørgen Selmer ordet for at orientere om, hvorledes museets planer for Det Ny Søfartsmuseum udviklede sig:

Som det er bekendt, blev der sidste år afholdt en arkitektkonkurrence om Det Ny Søfartsmuseums bygning. Konkurrencen blev vundet af arkitektfirmaet Bjarke Ingels Group – BIG og offentliggjort i september måned 2007. Siden er arbejdet med at skaffe midler til bygningen lykkedes. Maritim Museums Fond har fået tilsagn om midler fra i alt 11 fonde til opførelse af en museumsbygning i Dok 1 på værftsområdet.

Bygningen vil efter opførelsen blive stillet til Handels- og Søfartsmuseets disposition.

Selskabet Maritim Museums Byg Aps påbegynder på den baggrund realiseringen af Bjarke Ingels' spændende projekt. Maritim Museums Byg Aps. vil, som bygherre, stå for arbejdets praktiske gennemførelse. BIG, Bjarke Ingels, vil deltage som arkitekt, og Rambøll A/S er valgt som rådgivende ingeniør på råhuset. Rådgivningsvirksomheden Maersk Construction A/S

vil, som bygherrerådgiver, deltage i styringen af projektet.

Projekteringen af projektet er begyndt i sommeren 2008, og det egentlige byggeri ventes igangsat i efteråret 2009. På nuværende tidspunkt ventes museet at stå færdigt omkring 2011/2012. De egentlige byggeudgifter er estimeret til 212 millioner kr., hvortil kommer midler til indretning af museet mm.

Samtidig med at søfartsbranchen med Danmarks Rederiforening i spidsen har arbejdet på finansieringen, har museet arbejdet med at klargøre museets genstande, så der bliver mange gode og nyrestaureerede ting at vise frem i de nye rammer. Det har givet anledning til større lokaleændringer i museets magasiner og administration, så de nuværende rammer kan udnyttes optimalt. I forbindelse med genstandsklaringen vil museets konserveringsafdeling blive styrket med endnu en konserveringstekniker, der forventes at tiltræde hen over efteråret.

På formidlingsområdet er museets hjemmeside udvidet med et mere dynamisk site, www.Fyrtårnet.dk, hvor museets medarbejdere kan lægge billeder og tekster ud med aktuel betydning, og læserne kan her også komme med kommentarer og spørgsmål.

Hjemmesiden bliver i øvrigt løbende opdateret med oplysninger om det nye museum, aktiviteter, nyt materiale fra billedarkiv og bibliotek, udstillinger, personale m.m.

Med et indhold fra middelalder til nutid er museet nødt til at definere, hvilke områder

i dette kæmpe emne, der skal fortælles om i museet. Og der skal ud over den traditionelle fremvisning af genstande også arbejdes med forskellige interaktive og andre virtuelle formidlingsmetoder. Til hjælp med denne indretning skal der i efteråret 2008 findes et designfirma med ekspertise i udstillingsvirksomhed, der kan bistå museet med denne indretning, så museet både bliver fyldt med spændende udstillinger, men også bliver i stand til at danne ramme om en mangfoldighed af aktiviteter for publikum, uddannelsesinstitutioner, søfartserhvervet og mange andre med interesse i museets emne og spændende lokaler. Naboskabet med værftsarealets øvrige udbud skal koordineres, ligesom museet skal arbejde sammen med Venneselskabet på en udvikling af dette, så alt tilpasses til Det Ny Søfartsmuseum.

Ad 3)

Jørgen Marcussen gennemgik derefter de omdelte og reviderede regnskaber for perioden 1. april 2007 til 31. marts 2008.

Venneselskabets regnskab udviste et mindre fald i kontingenterne fra sidste års 196.000 kr. til i år 182.000 kr., så indtægtssummen med tillæg af salg og udbytter blev på 198.000 kr. mod sidste års 205.000 kr.

På udgiftssiden var den største post årbogens omkostninger, der androg 168.000 kr. mod sidste års 126.000 kr. En del af forøgelsen skyldes det treårige indkøb af emballage, femårsregistrets omfang samt en højere portosats.

Af øvrige omkostninger kostede medlemsarrangementerne 13.000 kr., og kontorhold, porto, revisor og gebyrer i alt 37.000 kr. mod sidste års 72.000 kr. Året sluttede med et underskud på 6.531 kr.

Balancen viser aktiver for i alt 112.652 kr., heraf 81.961 kr. i likvider. Egenkapitalen er på i alt 101.240 kr. og gældsforpligtelserne på 11.413 kr.

Fhv. skibsfører Harald Læssøe Barfoeds, advokat Sture Høvdens og Marius Raness sammenlagte legater udviste for samme periode indtægter for 91.000 kr. mod 120.000 kr. sidste år. Efter fradrag for omkostninger til revisor og gebyrer var der 86.000 kr. til fordeling. Heraf henlægges de 17.000 kr. til grundkapitalen, mens de 70.000 kr. uddeltes til museet til formål som omtalt i formandens beretning.

Årets resultat for legaterne blev et underskud på 1.000 kr.

Balancen viser aktiver for 2.475.147 kr. og egenkapitalen er på 2.391.772 kr. mod 2.375.603 kr. sidste år. Gældsforpligtelser var på 83.375 kr. inklusive de uddelte 70.000 kr.

Regnskaberne blev efter et par spørgsmål godkendt uden yderligere bemærkninger.

De komplette regnskaber fremsendes gerne til medlemmer, der sender museet en mail med ønsket herom.

Ad 4)

Under dirigentens ledelse blev der foretaget valg til bestyrelsen. De tre bestyrelsesmedlemmer, der var på valg i år var:

Arkitekt M.A.A. Hannes Stephensen,
formand

Jørgen Marcussen, næstformand

Journalist Anders Høegh Post

De blev alle genvalgt uden modkandidater.

Revisor Niels P. Hansen fra Pivot Revision blev ligeledes genvalgt som revisor uden modkandidater.

Ad 5)

Der var ikke forslag om kontingentændringer fra bestyrelsen, hvorfor de nuværende kontingenter på kr. 250 for enkelt medlemskab og kr. 1.700 for firmamedlemskab blev vedtaget for det kommende år.

Ad 6)

Der var ikke indkommet forslag.

Ad 7)

Under eventuelt blev forsamlingen præsenteret for museets nye museumsinspektør Torkil Adersen, der fortalte om sin baggrund som etnolog fra 1993 og sin tidligere beskæftigelse inden for museumsverdenen, hvor han bl.a. har beskæftiget sig med projekter om Esbjerg fiskerihavn, om lystsejls på Limfjorden, om motoriseringen af fiskerflåden i Nordsjælland, og dokumentation af arbejdsliv og indsamling af genstande m.v., da B&W Skibsværft lukke-

de. Fra sin ansættelse på Arbejdermuseet har Torkil Adersen deltaget i dokumentationsarbejder i forbindelse med Daells Varehus' lukning, og han har været ansvarlig for særudstillinger og skoletjeneste på samme museum.

Torkil Adersen sluttede sit indlæg med en opfordring til de medlemmer i Venneselskabet, der lå inde med oplysninger, beklædningsgenstande og i øvrigt alt med relation til livet om bord i den danske handelsflåde specielt perioden, hvor skiftet fra traditionel skibsfart til containerfart fandt sted, om at lade museet få oplysninger herom. Derudover nævnte han det igangværende arbejde med at sikre en indsamlingsbøsse, minebøsse, for museet.

Dirigenten kunne derefter afslutte generalforsamlingen.

I pausen inden det efterfølgende foredrag var Selskabet i forkammeret vært ved en forfriskning arrangeret af sekretær Lone K. Kristiansen. Efter pausen holdt etnologen Lise A. Frandsen et glimrende foredrag med tilhørende billedshow om rederiet Svitzers historie gennem 175 år. Grundlaget for foredraget var en bog på engelsk om samme emne, som hun havde udarbejdet på bestilling af rederiets direktion. En dansk artikel om emnet indgår i museets årbog 2008.

Mødet sluttede omkring kl. 2100.

Referent Jørgen Marcussen
27. august 2008

Selskabet Handels- og Søfartsmuseets Venner – medlemskab og tilskud

Medlemskab

Medlemmerne støtter Selskabet, hvis formål er at virke for forøgelse og forbedring af Handels- og Søfartsmuseet og dets samlinger. Indmeldelser modtages på Venneselskabets direkte telefon på museet: 4928 0206.

Selskabets bankkonto er Danske Bank reg. nr. 3163 konto 3163 111306.

Kontingent

Kontingentet er kr. 250,00 årligt for enkeltmedlemskab og kr. 1.700,00 for firmaer og institutioner.

Medlemsrettigheder

Personligt medlemskab giver gratis adgang til Handels- og Søfartsmuseets samlinger samt til Vikingskibsmuseet i Roskilde for én person. Firmamedlemskabet giver adgang for fem personer.

Selskabet yder gratis sine medlemmer et eksemplar af Museets årbog, hvis bogladepris overstiger medlemskontingentet. Firmamedlemskaber tildeles fem årbøger.

Støtte til årbogens produktion

Fra forskellige personer, institutioner og firmaers side er der vist stor forståelse for mu-

seets kulturhistoriske opgaver ved køb af eller tilskud til årbogen. Selskabet Handels- og Søfartsmuseets Venner udtrykker herved deres hjertelige tak for de ydede midler til årbogens produktion.

Manuskripter til årbogen

Redaktionen til Handels- og Søfartsmuseets årbog modtager gerne manuskripter på maritime artikler til bedømmelse for optagelse i årbogen. Fristen for modtagelse af artikler er den 1. april. Redaktionssekretæren giver gerne yderligere oplysninger om manuskripterne udfærdigelse.

Årbogen udkommer normalt omkring 1. december hvert år og har i øjeblikket et oplag på 1.200 eksemplarer

Museet

Museets administration er åben mandag til torsdag 0900-1500 og fredag 0900-1200.

Telefon 4921 0685.

E-mailadressen til Venneselskabet er:
venner@maritime-museum.dk

Venneselskabets hjemmeside findes på:
www.maritime-museum.dk

NYE MEDLEMMER I VENNESELSKABET 2007-2008

Atlas-Danmark
John Bech
Benny Hovesen
Søren Leonhard
Jørgen Lund

Nr. Alslev
Ringsted
Randers
Holbæk
Nyborg

Peter Mortensen
Jens Christian Smidemann
Carsten Toft
Jacob Ussing

Espergærde
Sakskøbing
Gedsted
Svendborg

Museumsbutikken

Museet har mange bøger, plakater m.m. om maritime emner til salg, og efterfølgende er vist et udvalg af titlerne. Det komplette bogudvalg findes på museets hjemmeside på: www.maritime-museum.dk

Museets salgsartikler kan købes enten ved direkte henvendelse i museets administrationsbygning eller per telefon 4928 0206 til Heidi Petersen. Varerne kan også bestilles per mail til hp@maritime-museum.dk eller via internet på

Containertrafik gennem 50 år

Kåre Lauring

Containerfartens historie fra dens begyndelse i 1920'erne til i dag. Gennemillustreret med skibstypens udvikling både nationalt og internationalt. Dansk og engelsk tekst parallelt i hele bogen.

100 sider, hæftet, H&S, 2007.

Kr. 148,-

At finde vej til søs

- fire indblik i renæssancens søfart

Benjamin Asmussen, Steen Schön, Thorbjørn Thaarup og Jørgen Marcussen

Fortællingen om den mest kendte danske opdagelsesrejsende Jens Munk. Forskellige navigationsredskaber og -teknikker gennemgås, og ud fra søkort fortælles der om renæssancens verdenssyn.

47 sider, hæftet, H&S, 2006.

Kr. 29,-

www.maritime-museum.dk/shopping/default.asp

Salgsbetingelser

Alle priser er inklusive moms og eksklusive forsendelsesomkostninger. Ved køb over kr. 500 sendes fragtfrit.

Museets bankkonto er Reg.nr. 3163, kontonr. 3163 012103.

Modernismens skibe

Benjamin Asmussen, Kåre Lauring, Thorbjørn Thaarup, Steen Schøn, Hans Jeppesen og Henriette Gavnholdt Jakobsen

Fem danske eksempler på modernisme i skibsbygningen. Læs om det første oceangående motorskib SELANDIA fra 1912, bornholmerbåden HAMMERSHUS fra 1936, køleskibet ARGENTINEAN REEFER fra 1941 og det store containerskib SELANDIA fra 1972. Til slut findes en billedkavalkade af DFDS' skibe fra 1937-70.

48 sider, hæftet, H&S, 2005.

Kr. 29,-

Fire epokers pirater – fra snekke til speedbåd

Redigeret af Thorbjørn Thaarup

Sørøvere, pirater, kapere og fribyttere – kært, og knap så kært, barn har mange navne. I dette hæfte præsenteres fire epoker og deres pirater. Vi møder dem bl.a. i middelalderen, under Englandskrigene og i dag. Vi ser dem på en baggrund af eventyr, fattigdom og søfartsnationers magtspil.

45 sider, hæftet, H&S, 2007.

Kr. 29,-

Hvor livligt på skibsbroen

– en fortælling om sundtoldtidens Helsingør

Redigeret af Lene Andersen og Benjamin Asmussen

I hæftet følger man kaptajn Bowie, en engelsk kaptajn fra Newcastle, rundt i Helsingør i 1832. Her fortælles om Sundtolden, Kronborg, provianteringen og Helsingørs værtshuse.

24 sider, hæftet, H&S, 2003.

Kr. 29,-

Danske bådtyper

Christian Nielsen

41 opmålinger af Christian Nielsen. I slutningen af 1930'erne satte Handels- og Søfartsmuseet på Kronborg ind med en registrering af de ældre bådtyper, som man mente snart ville være forsvundet. Opgaven bestod af en opmåling og beskrivelse af karakteristiske typer udført på stedet og blev overladt til den unge bådbygger Christian Nielsen. Registreringen fulgte hver sommer en ny kyststrækning, der skulle gennemgås, og langsomt arbejdede han sig landet rundt over de næste 10-15 år. Forberedelsen af stoffet til udgivelse i bogform begyndte i 1968, og bogen blev udgivet i 1973. Da den gamle udgave har været udsolgt i mange år, besluttede man at genudgive den med enkelte nye illustrationer.

152 sider, indbundet, Høst og H&S, 1973 / 2005.

Kr. 298,-

Cd-rom med tegningerne fra Danske bådtyper

CD-rommen indeholder en komplet samling af de 80 opmålinger, som Christian Nielsen foretog sig over 10-15 år, med tilhørende beskrivelser.

Kr. 298,-

Københavns Havn 1840-1940

Kåre Lauring

En enestående billedkavalkade, der levende beretter om de livligste 100 år i Københavns Havns historie. Kåre Laurings tekst knytter de 150 detaljerige, stoflige billeder fra 1840 og frem til besættelsen sammen til en stemningsmættet fortælling, fra dengang havnen faktisk var en havn.

180 sider, indbundet, Gyldendal, 2006.

Kr. 299,-

Købmand, sømand og supercargo

Kåre Lauring og Kirsten Jappe

Guide til den florissante handels København. Udvalgte københavnske huse fra 1700-tallet, hvor den blomstrende handel skabte formuer. Med historien om den enkelte ejendom og dens beboere. Parallel dansk og engelsk tekst omkring de klare og detaljerede farvefotos af over 35 bygninger i byen og dens omegn.

96 sider, indbundet, H&S, 1998.

Kr. 68,-

Sjak, mestre og skibsbyggeri

- arbejdsliv og dagligdag på B&W 1945-1996

Torkil Adersen og Niels Jul Nielsen

Da B&W Skibsværft lukkede i 1996 var en epoke i dansk industrihistorie slut. I forbindelse med lukningen foretog etnologerne Torkil Adersen og Niels Jul Nielsen en nødregistrering. Det blev til en lang række interviews, feltoptegnelser, indsamlede genstande og fotos.

Bogen Sjak, mestre og skibsbyggeri er resultatet af dette arbejde, og fortæller om skibsbygning og arbejdsliv gennem ca. 50 år på en af landets mest markante arbejdspladser. Den fortæller om den mangfoldighed, der herskede på værftet i form af skibsbyggere, klejnsmede, elektrikere, maskinarbejdere og mange andre, og om hvordan arbejdet ændrede indhold i takt med at teknologien forandrede sig. Den viser, at det til trods for rationaliseringer og automatiseringer fortsat var muligt at skabe sig et frirum i det daglige arbejde.

124 sider, Arbejdermuseet, Handels- og Søfartsmuseet, Københavns Bymuseum m.fl., hæftet, 2005.

Kr. 150,-

Skibsbygmesteren E. C. Benzon og hans skibe

Asger Nørlund Christensen

E.C. Benzon (1825 – 1912) var en visionær entreprenør og iværksætter, der inden for sit felt, skibsbyggeriet, viste hvorledes en moderne og videnskabelig tilgangsvinkel kunne forny et gammelt og traditionsbundet fag. Denne bog omhandler hans virke som skibsbygger og omtaler detaljeret hvert enkelt af hans skibe. Bogen er rigt illustreret med originale konstruktionstegninger, skibsmodeller og billeder af skibene i et usædvanligt smukt layout. Foruden en fyldig litteraturliste rummer bilagsdelen en samlet oversigt over E.C. Benzons skibe og en fortegnelse over hans bevarede tegningsmateriale, der befinder sig på Handels- og Søfartsmuseet på Kronborg. 152 sider, indbundet, Falcon, H&S – Falsters Minder, 2005. Kr. 98,-

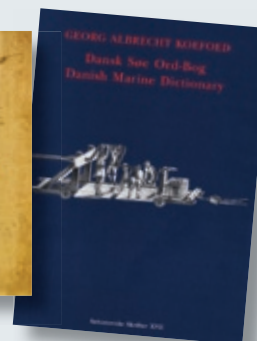
Dansk Søe Ord-Bog – Danish Marine Dictionary

Georg Albrecht Koefoed

Indledning ved Anders Monrad Møller. Redigering og udgivelse Merete og Jørgen Marcussen. Danmarks tidligste maritime ordbog med fyldig historisk indledning. Værkets grundmateriale er et manuskript af G. A. Koefoed på museet. Opslagsordene er bragt med definitioner og engelsk og fransk oversættelse. 24 plancher med tegninger. Engelsk og moderne dansk indeks. En meget nyttig bog, der bidrager til forståelsen af de ældre tiders sømandskab.

LXVI + 301 sider, illustreret, indbundet, H&S og Weilbach, 1993.

Kr. 58,-

Navigationens historie I

Søren Thirlund

Bind I dækker fra oldtiden til 1530 og fortæller om instrumenter og metoder anvendt i navigationen i Middelhavets antikke trafik, kompassets fremkomst, de første søkort og de astronomiske muligheder datidens søfolk havde med instrumenter som kvadrant jacobsstav og astrolabium. 72 sider, hæftet, H&S, 1987. Kr. 95,-

Navigationens historie II

Søren Thirlund

Bind II dækker perioden 1530 til 1850. Bogens afsnit er delt op i loddet, kompasset, søkortet, loggen, vinkel-målingsinstrumenter og tidsmåling. Udviklingen går nu frem til de navigationsmetoder, der blev anvendt stort set uændret, indtil radioen og satellitterne holdt deres indtog. 79 sider, hæftet, H&S, 1988. Kr. 105,-

Navigationens historie III

Søren Thirlund

Bind III dækker perioden 1850 til 1988 og fortæller om de ændringer, der skete, da elektriciteten vandt frem. Gyrokompasset, radioen og radiopejleren, loggen med elektrisk overførsel, tidssignaler og ure, radarens fremkomst efter anden verdenskrig, alle radionavigations-systemerne som decca, loran, omega, og endelig inerti- og satellitnavigation. 91 sider, hæftet, H&S, 1989. Kr. 125,-

Handels- og Søfartsmuseets årbøger

– ældre årgange

Årbøgerne fra 1942 til 2004 med undtagelse af visse udsolgte årgange sælges fordelagtigt til kr. 20,- per bind. Se oversigt over indholdet via <http://www.maritime-museum.dk/videnscenter/aarbog.asp>

Handels- og Søfartsmuseets årbøger

– nyere årgange

Årbøgerne fra 2005 og 2006 sælges til kr. 200 per bind. Årbøgerne fra 2007 og 2008 sælges til kr. 295,- per bind. Se oversigt over indholdet via <http://www.maritime-museum.dk/videnscenter/aarbog.asp>

Jubilæumssnapsekaraffel

Karaffel med graveret logo for museet og årstallene 1915-2005. Holmegård glas, indhold 0,5 liter. Kr. 50,-

